

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzori hirteté-
sénél olcsóbb. Nyilttér
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Országos kath. tanítói segélyalap.

mában a nemzet e tiszteletre méltó napszám-
sai súlyos anyagi helyzete lehető javításának
kérdését taglalhattam és a decentralizatio alap-
jaira helyezett »Tanítói segélyegyletek« alakítá-
sát, a lehető szervezkedés módozatainak körvo-
nalozásával, sürgettem.

Öszintén kijelenthetem, hogy ezt főképp azon,
a felekezeti tanítóság absorbeálására, elnyelésére
leplezetten törekvő tendenciák ellensúlyozására
tettem, melyeknek lassú, de biztos számítás-
alapult aláaknázó működésétől a felekezeti ta-
nítóságnak, oldott kéve gyanánt álló, hadseregét
és az általa a népnevelés terén képviselt nagy-
fontosságú, mondhatnám szent elveknek fenállá-
sát féltettem.

Családi körülményeim, fiam betegsége, egy
havi távollétre kényszerítettek — s így nem
csoda, ha távol e megye és a haza határaitól,
csak most, visszatértem után, értesülök azon nagy-
fontosságú intézkedésekről, nyilatkozatokról, mely-
lyek az általam oly hön felkarolt népnevelési
ügy legvitalisabb életkérdéseit oly közlelő érín-
tik: és minthogy igaz az, hogy »on revient
toujours a ses premiers amours« legyen szabad e
magas hullámokat vető mozgalmakhoz nekem
is hozzá szólanom, annál is inkább, mert ez ügy a
»Bácska« hasábjain is oly szellőztetés tárgyát
képezi (49. sz. »Az Eötvös alap és a felekezeti
tanhatóság«) a melynek perfid észjárását és fel-
fogását az igazság érdekében szó nélkül hagyni
nem lehet.

Boldog emlékü Eötvös Józsefünk, Magyar-
országnak felfogás tekintetében legnagyobb ide-
alistája, eszméi kivitele tekintetében pedig leg-
nagyobb Hamletje — munkás élete egyik fel-
adatává tette az országos népnevelés ügyének
rendezését. Modern nézetek befolyása alatt áll-
ván, a népnevelés terén az országos felügyeleti
jog érvényesülését és az államnak mint nevelő-
nek döntő és irányadó befolyását akarta meg-
állapítani. E törekvés kellő méltatásához sok
szó fér — de nem ez e fejtegetés célja. Tény
az, hogy az 1868-iki országgyűlésen e nagy con-
ceptióju törekvés a felekezetek, de kivált a mind-
két nevű protestánsok ellenállásán hajótörést
szenvedett és helyette, az elemi tanügy oly bi-
furcaciója, oly ketté szakítása szentesített,
mely sok elkeseredésnek magvát hintette el, és
a tervezett egyöntetűség helyett, a népnevelés
terén két egymás ellen küzdő tábor teremtett.
Contra factum non datur argumentum — azért
mellőzve azon kérdés fejtegetését, mi ugyanis
csak az akadémiai értekezés jellegével bírhat —
hogy kellett volna a kérdést megoldani, a realis,
a valárd állapotok bazisára helyezkedve nézzük
a bifurcacio által teremtett status quót.

Az 1868-ik XXXVIII. törvénycikk alapján
az addig merőben felekezeti iskolák mellett az
állami, községi, ugynevezett felekezeti jelleg nél-
küli iskolák törvényesítettén és ugyanazon tör-
vénycikk 26., 36., 33. és 43. §§-ai által jelenté-
keny kedvezményekben is részesítettén, az
ujjonnan kibontott zászló alá eleddig 1600 tanító
sorakozott — míg a régi vallásfelekezeti lobo-
gók alatt 21.000 tanító híven megmaradt, a mely
számból, hogy kerek számokat használjak 14.000
a róm. kath., 7000 pedig a többi törvényesen
bevett vallásfelekezetek aegise alatt híven meg-
maradt Boldogult Eötvösünk bizonyára nem
szándékolta, nem látta előre, hogy az új tör-
vényjavaslat által mily gyászos Pandora szelen-

cével ajándékozta meg az országot; ismeretes
azon gyászos küzdelem, melyet az az egyes köz-
ségekben felidézett és felidéz, s nem egy helyen
megesett az, csak a kath. községekről beszélek,
hogy nem egy tisztán kath. község címzetes
katholikusságu intelligentiája, az iskolákról a
kath. firmákat letépte, lábball tiporta és évtize-
dekre szóló és a haladást kockáztató gyászos
visszavonás magvát hintette el, melynek hatá-
sai alatt népnevelésünk katolikus jellege maig
is nyög, senyved. Pedig mindegyre semmi szük-
ség nem volt! Ha az 1868-iki népiszkolai törvény
csak egy paragrafusból állt volna, mely azt monda:
»Bárki állítat iskolát, de azok felett a főfelügye-
let az államot illeti — és a mely iskola a felszerelés,
a tanterv és az előirt eredmény ezen és ezen
minimumát el nem éri bezáratik vagy az illető
iskola fenartó költségére a kellekeknek megfele-
lő állapotba az állam által hozatik — a sok
kölcsonös keserítés elmaradt volna s népnevelé-
sünk oly állapotban volna, aminőt az adott vi-
szonyok közt alig remélhetünk egy század mulva.

Hogy illetően törvény alkotása, mely a »Glei-
ches Recht für alle« méltányos elvén nyugodnék,
nem a katolikusok ellenállásán feneklett volna
meg — annak ékesen szóló bizonyítékául tekint-
hető a katolikus alsó- és felső házi tagoknak
hazaifas és nagyszerű magatartása 1883-ban a kö-
zépiskolai törvény tárgyalása alkalmával

A tentjelzett törvénycikk az iskola alapítás
és fentartás tekintetében egészen amerikai szá-
bású szabadságot adott volna, a melyet a katho-
licismus tárt karokkal fogadott volna, mert az
mint társadalmi alapelv, nem ellensége a szabad-
ságnak, sőt ellenkezőleg annak sarkköve és in-
tézmenyei ott virulnak fel bámulatos életerővel,
a hol nem állami szorongató és megszorító gond-
nokság alatt állanak, hanem önmagukból szaba-
don fejlődhetnek ki Példa erre Amerika. En-
nek teljesen szabad hitélete oly erős, hogy elő-
majdan azon idő, midőn amerikai hitérítők fog-
nak Európába jönni, hogy a modern pogányság
nak utját állják!

Bevégzett tények előtt állunk; azokkal szá-
molni kell. Kétségtelen, hogy jobb lett volna,
ha a népnevelés tényezői két táborra nem szak-
kittatnak, hanem e helyett inkább egységes erő-
vel törekedtek volna nagy nemzeti feladatuk
megoldására — de ha már meg van a két tá-
bor, ennek is sok árnyalatai mellett meg van
a maga előnye. Az új helyzet üdvös ver-
senyt provokált! Ha már erre jutottunk, az adott
viszonyok minden előnyt ki kell aknázunk s
a versenyt, haladásunknak a népnevelés terén
immár ezen egyetlen rugóját, nem megbénítani,
hanem lehető erőben kifejleszteni kell.

Az állam közvetlen vezetése alatt álló elemi
népiskolák tanítói egyleteket alakítottak — a
felekezeti, kivált a katolikusok nyomban kö-
vették e téren. Ezen egyesüléseknek üdvös ered-
ményeiről, mert azok, bár még e téren igen sok
a teendő, szembetűnők, részletesen szólni nem
szükség: a verseny megteremtette azt, a mi
a nélkül alig létesült volna.

Az állam közvetlen vezetése alatt álló elemi,
ugynevezett községi, felekezet nélküli népisko-
lák tanítói megalkották az Eötvös alapot, mely-
nek célja: a tanítóknak képezdét, középiskolát
és egyetemet látogató tehetségesebb gyermekeit
100–200 forintos ösztöndíjakkal segélyezni, és
a tanítók családját a családfő elhalálása alkalm-
ából vagy másrendkívüli szerencsétlenség esetén
anyagilag segélyezni, a teljesen keresetképtelen
gyermekéről pedig szülőik elhalta után is gondos-
kodni. A vele kapcsolatos tanítói árvaház célja
ismét a tanítók teljesen szülőtlén árváit össze-
gyűjteni, őket családjuk társadalmi állásához
mért nevelésben részesíteni, s erkölcsileg, szel-
lemileg és anyagilag oly helyzetbe juttatni, hogy
a társaságban tisztességesebb állást biztosítha-
sanak maguknak. A felekezet nélküli csekély
1600 tanítónak e törekvése teljes méltánylást,
elismerést, dicséretet érdemel — s ha a mi egy-
nek igazságos, az a másíknak méltányos, akkor
a nagyméltóságú kath. püspökikarnak azon tö-

rekvése, hogy a 14000 katolikus tanítóról és
családjáról az országos kath. tanítói segélyegylet
által hasonló módon külön gondoskodják, szin-
tén csak méltánylást, dicséretet és elismerést
érdemel. Így állván a dolog, méltán csodálkoz-
hatni, hogy a »Bácskának« »egy tanító« alá-
írással megjelent cikke, mindenféle perfid gya-
núsítással jutalmazza a kath. főpapságot, mely
elemi tanügyéről és annak munkás tanítóiról
önmaga gondoskodni készül. — A krokodilus
könyvek onnét vannak, mert mint az »egy tanító«
naiv öszinteséggel kimondja: »Azok előtt kik
az Eötvös alap megteremtéséhez az első követ
leraktak, főleg egy oly intézmény létesítésének
célja lebegett, mely az összes magyar haza ta-
nítósgát egy érdekközösségbe vonva ez mint egy-
séges és önálló testület hivatása fontosságának
megfelelő hatékony állami tényezőként érvénye-
sithesse magát.« Ez magyarul mondva annyit
tesz: Az Eötvös-alap célja, hogy az 1600 ta-
nítóból álló községi, felekezet nélküli tanítók egy-
lete, ad normam Jónás elnyelte a cethal — las-
sankint absorbeálja, elnyelje észrevétlen aláak-
názással a többi 21000 felekezeti tanítót, illető-
leg a 14000 katolikus, mert ezek tekintetnek
leginkább Csáki szalmájának, kiket bárki meg-
ráncigálhat s kik csak arra valók, hogy misera
plebs contribuensként filléreikkel a mások húsos
fazekait töltögessék.

A katolikusok nem törekszenek arra,
hogy a minoritást megbolygassák, nem avat-
koznak ügyeikbe, nem édesgetik el tanítóikat
zászlóiktól, teljes méltánylással elismerik kivívt
sikereiket — de viszont méltányosan nekik sem
veheti senki rossz néven, ha a zászlók alatt
híven kitartó derék felekezeti tanítókat a csá-
bitó síren hangokra figyelmeztetik s azok ke-
rülésére óva intik, feltüntetvén azt, hogy saját
zászlóik alatt mindazt fellelhetik a mivel őket
ez ellentábor édesgeti, sőt annál még többet is.
Ez egyszerű önvédelem, mely mindenkinek nem-
csak joga, hanem kötelessége is.

Álljon és viruljon az Eötvös-alap a községi
iskolák tanítói számára — álltassék fel és vi-
ruljon fel az »országos kath. tanítói segély-egy-
let« a katolikus tanítók számára! De erről és sok
vele szerves összefüggésben álló dologról a jövő
számban.

A másét ne kívánd, a magadét ne engedd!!

Dr. Margalits Ede.

A „Gazd. Egylet“ közleménye.

Bács-Bodrogh megyei gazdasági egyesülettől.
296. szám.

Igen tisztelt uram!

Van szerencsém értesíteni, hogy a nagyméltóságú
földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minisz-
terium 29209. sz. intézkedése folytán az országos ló-
tenyésztési ügyosztály főnöke a bajai méntelep osz-
tályban f. évi augusztus hó 22-én ménkisorolást fog
végezni, miért is a Bács-Bodrogh megyei gazd. egy-
l. lótenyésztési szakosztályának tagjait teljes tisztelettel
felkérem, hogy említett helyen és időben e ménkisoro-
lásnál részt venni sziveskedjenek.

Zombor, 1883. évi augusztus 14-én.

Szemző Gyula,
egyl. alelnök.

Hirek.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter, a
Budapest II. kerületi főreáliskolához, a magyar nyelv
és irodalom tanszékére, dr. Buday József újvidéki kir.
főgymnasiunai rendes tanárt nevezte ki, illetőleg
helyezte át.

A »Bajai K.« legilletékesebb helyről vett értesü-
lése szerint a baja-szabadkai szárnyvasut a törvény
értelmében és a kormány nyilatkozata szerint a jövő
év folyamán kiépül és a közforgalomnak is átadatik,
mert ezen célra a jövő évi költségvetésben a megfelelő
összeg elő van irányozva. Minden ezel ellenkező hír
vagy tudósítás alaptalan.

Gabnaarak. Bécs aug. 16. (A. Eibenschütz és fia
jelentéséből.) Buza 11.03—11.09 frt. Rozs 8.32—8.40.
Zab 7.10—7.15. Kukorica 7 frt.

Pozsgay Mór, pestmegyei számvevő és kecei föld-
birtokos, eljegyezte Matheovicsról, özv. Eötvös Lajos-
né sz. Somogyi Terézia úrhölgyet.

Az 1883. XX. törvények életbeléptetése előtt kötött vadászati bérszerződések érvényességének kérdéséhez. Azon felmerült kérdés alkalmából, hogy a vadászatról szóló 1883. XX. t. c. életbeléptetése előtt kötött, s több évre szóló vadászati bérszerződések ugyanazon t. c. 3. §-ának az ilyen szerződések megkötésére vonatkozó, — s a hatályát veszített vadászati törvény érvényességével eltérő szabványaival szemben érvényesnek vesztek-e, vagy sem, a belügyminiszter, mint értesülünk, f. é. 46484. sz. a. kelt rendeletében kimondotta, — hogy a szóban levő bérszerződések, tekintettel arra, hogy az új vadászati törvény visszatérő rendelkezéseket nem tartalmaz, ezen törvény életbeléptetése által érvényesnek nem vesztek.

Baján a nagyasszony napi bucsú kiváló ünnepi fénytel tartott meg. A nagymisé és szép szent beszédet Morvai Imre, topolyai újmisé káplán mondta. Csoda gyanánt jegyzi meg a levelező, hogy a sok borcsinálta jókedv dacára nem volt verekedés.

A bajai próbakiállítás, mely egy része lesz a városunkban szeptember 2-án megnyíló megyei női kézműipar-kiállításnak, hallomás szerint, Tóth Kálmán emlékszóba javára 300 frtot jövedelmezett. Az ünnepélyes megnyitáson így értesülünk: „A női kézműipar-kiállítás f. hó 13-án d. e. 9 órakor nyit meg Baján, a városháza nagytermében, a közönség élénk részvétel mellett. Drescher Ede polgármester emelkedett szavakban emlékezett meg a kiállítás közhasznú voltáról és hölgyeink lelkes közreműködéséről. Végül a jelen voltak éljenzése mellett aposztrofálta Ivánovics Anna kisasszonyt, mint Baján a kiállítási mozgalom megteremtőjét, mire a kiállítást megnyitottnak nyilvánítja. Hármas napon át fokozódó érdeklődéssel nézte a közönség a kiállított tárgyakat. Szerdán délután 6 órakor a kiállítás ismét bezárt, mely alkalommal Drescher polgármester ur a város közönsége nevében gyönyörű babérkoszorút nyújtott át Ivánovics urhálynak, melynek a város színeit viselő, másfél méter hosszú selyemszalagja a következő felirat olvasható: „Szentiványi Ivánovics Anna urhálynak, Baja város közönsége, a női kézműipar-kiállítás körül szerzett érdemei elismerésül.“ B. K.

Hasz Ferenc vevőváci tanító, a zombori gazd. kiállításon dícső oklevéllel is kitüntetett és lapunk 17-ik számában ismertetett kendertörő gépét a nm. m. kir. földmívelési miniszteriumnak eladta, és ugyanazt f. hó 18-án Budapestre szállította, próbatörést megvéte véget.

Tumbász János, szabadkai lakos, az ottani apácázárda javára holta után átadandó 25 láncc földet tett alapítványul.

Baján a póttanfolyamos idegen ajkú tanítók közül 109 jelentkezett magyar nyelvi képesítőre; ezek közül 40 megbukott. A helyes és bölcs szigor főképen azokkal szemben alkalmaztatott, akik fiatalabbak s az utolsó évtized alatt szerették képesítőjüket.

Ujvidékre a kir. kath. főgymnasiumhoz a magyar nyelv és irodalom tanszékére Dr. Badics Ferenc, fővárosi fiatal író ember, neveztetett ki.

Gyászír. Bajnai Vojnits Illés és gyermekei Matild, Elemér és Adrien nevében jelentik, neje, illetőleg édes anyjak Bajnai Vojnits szül. Kois Herminének folyó hó 14-én történt gyászok kimúltát. Hült teteme f. hó 16-án a szántovai sírkertben örök nyugalomra tetett. — Béke hamvaira!

A Flórián-utcabeli lakosok, számszerint 18-an, a városi közgyűléshez kérvényt terjesztettek be, nevezet utának a Brand-féle szegletházig leendő kiköveztetése végett. A költségvetési előirányzat 2228 frt 97 kr., melyből felét vagyis 1114 frt 48 krt a lakosok viselnének. Ez utca a megmaradt apróbb kövekkel köveztetnék ki.

Kisszállásról írják: E hó 16-án hajnalban 2—3 óra közt a Halas felől érkező 2318. sz. kavicsvonat Kis-Szállás állomásán keresztül minden megállapodás nélkül ment át Kelebia felé. Ugyanabban az időben jött Szabadka felől a 2131. sz. tehervonat is, és semmi rosszat nem sejtve, rendes menetben haladt előre. A sötétben nem vették észre, hogy ellenkező irányból is jön vonat. Mind a két vonat teljes erővel egymásnak ment és az 1467. sz. szelvényénél összeütköztek. Az összeütközés oly erős volt, hogy mind a két gép és hét kocsi kifordult a vágányokról és a töltésről lefordult. A hét kocsi rommá zúzódott és maga alá temette a bennök lévő árukat és egy fékezőt. A közelben levő új Szabadkára, mint Kis-Szállásra rögtön megadta a vészjelt, honnan segély-mozdonyokkal a helyszínre siettek a vasuti tisztviselők orvosokkal és munkásokkal. Az orvosok azonnal ápolás alá vették a kisebb nagyobb sérülést szenvedett vonat-személyzetet, a tisztviselők pedig a munkásokkal a romokat kutatták. Egy fékezőt összeroncsolva és halva találtak, az elégtelenített holttestet kiásták a romhalmazból és a szabadkai kórházba szállították. A vasut szabaddá tételére legkevesebb 24 óra kivántatik, addig azonban átszállítás mellett a személyforgalom fentartatik. A szerencsétlen esetet azonnal bejelentették a törvényhatóságoknak és rögtön megindították a vizsgálatot. A kárt mintegy 10,000 frtra teszik. A személyforgalom átszállással történt.

A Párisban székelő „Alliance israelita universelle“ című zsidó egyetbe a lefolyt 1882. év alatt megyéinkből beléptek: Bezdánból Roheim Henrik és Vilmos; Cservenkáról: Büchner Lipót, Lederer Ignác, Löbl Rudolf és Samu, Roth Zsigmond, Schäfer Salamon, Schön Lipót, Schwarz Jakab, Steinfeld Ignác és Zsigmond. Obrováról: Herzog Bernát és Fülöp. Omorovicáról: Obláth Mór. Pivnicáról: Blau Adolf, Bröder Lipót, Gieskan Mór. Zombor: Bruck Adolf, Goldstein Sándor, Holländer József, Pataj Armin, Dr. Schaff Jakab, Schlieszer testvérek. A zsidókat terén szaklapi híre vergődött közönség a társulat alapszabályait s azt is közlik, hogy Baján kerületi bizottság honol.

Nemes-Militicsről írják multkor híreink kibővítésül: Lélekemelő ünnepélynek voltunk tanúi f. hó 15-én. Vajsz Ignác izr. vallás helybeli aljegyző áttért a katolikus hitre. A templom már korán megtelt hívőkkel, várva az ünnepélyes funkciót, mi 1/2 11 órakor meg is történt. A keresztelendő, keresztatyja, Kanyarszky György egyetemi tanár ur kíséretében meghatva lépte át a templom küszöbét s várta a történeteket; nemsokára Széchényi Jenő t. kanonok ur

megkezdte a keresztelési funkciót, mit a keresztelendő teljes meghatótsággal fogadott; ezután misét hallgatott a megkeresztelt, melynek végeztével Széchényi Jenő plébános ur emelkedett szellemű parancsint intézett a megkereszteltre, figyelmeztetvén őt azon nagy kegyre, melyben őt az ur Isten a kereszttség által részesítette, s inté arra, hogy e kegyet iparkodjék mindenkor megőrizni. Az egész közönség meg volt hatva; s a szép keresztelési funkció, a megkeresztelt áthatottsága, a szép tartalmú intő beszéd s a kántornak ez alkalomra készített szép éneke, sokaknak szeméből örömkönnyekeket csalt ki; így meghatóttan hagytuk el a templomot, tudván azt, hogy a katolikus egyház egy hívővel gazdagabb lett. Az ünnepélyt díszes ebéd követte a keresztapánál; számos felköszöntők mondtak: az alispán urra, mint a megkeresztelt főnökére, a megkereszteltre stb. Az ebéd általános vigággal s jókedvvel folyt le, mi nagyrészt köszönhető a házi kisasszony szíves vendégszeretetének s páratlan kedves-ségének s Márta-szerű szorgoskodásának.

O-Becséről írják: folyó hó 4-én Berényi Márton helybeli lakost d. e. 11 óra után a cséplőgép karjánál elkapván, ez oly súlyos sértést okozott, hogy a nevezett egyén ennek következtében még az nap d. u. 3 óra tájban meghalt. — Apostoli királyunk Ó felsége örvendetes születés napját ma úgy a róm. katolikus, mint a görög keleti egyházakban és az izr. imaházban hálaadó Isten-tisztelettel ünnepelték meg. A két utóbbi helyen alkalmi szent beszéd, még pedig az első helyen szerb, a második helyen magyar nyelven lőn tartva. A róm. kath. egyházban prépost, esperes, plébánosunk, püspök süveg és pálcával teljes díszben mutatta be a szent misét a Mindenhatóknak, a chorusról pedig a tágas templom minden zugába elhangzott kántorunk szép, éres hangja, különösen a róm. katolikus hangzóván, az „Imádkunk szent atya“ régi szép ének második verszaka „Aldd meg királyunkat, mi magyar hazánkat.“ Megjelentek: a helybeli szolgabíró, k. járásbíró, k. közjegyző, k. posta-távirda hivatali főnök, k. adóhivatal, a város elöljárósága, a takarékpénztárak képviselői, k. csendőrség, k. pénzügyőrség, a tüzoltók és számos buzgó hívő és hű alattvaló, őszinte hódolatukat és szeretetüket nyilvánítandók a világ jelenleg legnépszerűbb, legjobb tejedelme irányában. Ismételjük: „Aldd meg királyunkat, mi magyar hazánkat.“

Erdélyi Gyula a „B. K.“ szerkesztője, kit a budapesti esküdtsek Olay Lajos panassa folytán tudvalevőleg 1 hónapi fogságra ítélte, a mult hét elején kapta meg a citálást, hogy a büntetés kiállása végett a budavári Fortunában jelentkezék. Miután azonban 8 napi halasztást kért, a mondott célból csak a folyó héten fog Budapestre felutazni.

Egyházi miének. A róm. kath. templomban a király születés-napján a kaszinó-egyleti dalárda és több műkedvelő hölgy Zangl József, Szt.-István napján pedig Zöllner Károly Henrik által irt miséket adott elő. Az első alkalommal Thim Flóra k. a. Lulli „In violata“ kezdetű szerzeményét, Vojnits Bella k. a. pedig Haydn zenéjére egy „O salutaris hostia“ kezdetű betéttel énekelte. Szt.-István napján gradualéra Goesser Vitusz ur Rank „Ave Maria“-ját, offertoriumra pedig Thim Flóra k. a. Langer János „Corde voce“ kezdetű és Szt.-István emlékére irt szép szerzeményét adta elő. A vegyes kar-énekekben a következő hölgyek vettek részt: Adámné Raisz Etelka, Kiss Irma, Lovich Aranka, Mihályi Bella, Rezsnyei Ilona, Tarczyay Jozefin, Tessényi Vilma, Thim Flóra, Vojnits Bella és Wundszám lda. — A király születés-napján a görög keleti templomban Gruits tanító vezetése mellett szintén szép vegyes kar-ének emelte az ünnepélyességet.

Ó cs. és aps. királyunk I. Ferencz József születésének 53. évfordulóját a katymári izr. hitközség imaházában Isten-tisztelettel ülte meg, a következő sorrendben: 1. Tartsa Isten, énekeltek az iskola növendékei. 2. Rövid megemlékezés fenséges királyunk és az ünnepély jelentőségéről, tartotta Friedman József ottani tanító. 3. Könyöríma, eimondta az ottani előimádkozó. Végül 4. Kölcsey „Hymnus“ énekelte a tanuló ifjúság.

Árverések. Schuller József 18442 forintba becsült ingatlanai aug. 30. Szabadka. — Schmidt Géza 2065 frtra becsült ingatl. okt. hó 14. Ó-Becsén. — Popov Lázár 4841 frtra becsült ingatl. sept. hó 16-án. Tovarivosa. (Palánka.)

Gabonaárak: Tiszavidéki 81 k. 11 frt 10 kr., 79 k. 10 frt 90 kr., sárga 79 k. 10 frt 85 kr., 78-5 k. 10 frt 80 kr. Bácskai 79 k. 11 frt 20 kr.

A szövöszékek terjesztésére kiküldött bizottság elhatározta: hogy Bács megye területén 60 frt árú szövöszék vagy egyes szövöszékrészeket fog kiosztani.

Drach Ádám hódásági gazdag földbirtokos f. hó 17-én reggel 7 órakor kiinn a földjén a villám által súlyosan sujtatott, teljes felépüléséhez kevés reményesség van; egyik lovát agyonütötte, a másikat pedig megbénította.

A moholyi segélyegylet-szövetkezet alapszabálya és cége a szabadkai törvényszéknek f. évi június hó 30-án kelt 4322. szám alatti végzésével helyben hagyott illetve bejegyeztetett.

Szabadkán Kuluntsits Andorné szül. Jakobtsits Katalin f. hó 17-én délután 1/2 3 órakor hosszas kínos szenvedés, s a halotti szentségek ájtatos felvétele után életének 30-ik évében jobblétre szenderült.

Gyászír. Fejér Gyula zombori apát-plébános és Fejér Eulália mélyen szomorodott szívvél jelentik, hogy szeretett jó édes anyjuk özv. Fejér Jánosné, szül. Wolf Amália mai napon reggeli 1/2 9 órakor a halálközlő szentségének felvétele után élte 72. évében leléte visszaadta Teremtőjének. Hült teteme a zombori róm. kath. egyházban folyó hó 21-én reggeli 9 órakor tartandó gyászme után fog a szent Rókus-sírkertben örök nyugalomra tetetni. Zomborban, 1883. évi augusztus 19-én. Áldás és béke hamvaira!

A II. orsz. képv. tanitógyűlés verifikáló bizottsága a zomborvidéki r. k. tanítóegylet két küldöttje közül Konczek János csónoplyai tanító igit; Pállich János, monostorszegi plébánost és hiv. iskolalátogatót nem igazolta.

Zomborban f. évi okt. 29-én erdőfőri szakvizsgálatok fognak tartatni. Főlszerelt folyamodványok a megyei kir. adófelügyelőségnek nyújtandók be.

Zwozil Ferenc, bajsai lakos, Erdélyi vezetéknevet váltott.

Valihora Ágoston, főmegyei segédlelkész, a 4-ik honvédszázalaj állományába honvéd segédlelkésszé nevezetett ki.

Kohn Ede, mélykúti lakos, Komlós vezetéknevet váltott.

Baja. Megrendítő eset történt e hó 16-án. Kis János és testvére Péter több ízben összekocantak s a testvéri vonalmat harag váltotta fel. Ezen hangulat tartotta fogva a két testvért, habár látszólag gyűlölséget nem mutattak. Péter, szülői házából elköltözött, testvérelé Jánossal aratási munkát vállalt, de az osztozásnál összeveszték. A közönségi elöljáróság határozatával beérték, a differencia köztük kiegyenlítettnek látszott, azonban tényleg még inkább feszült lett a viszony közöttük. János, az idősebbik testvér, 16-án hajnalban, 3 zsák búzát átszállított öcsesé, Péter lakására, s midőn hazament, értesült szüleitől, hogy Péter az apai földről, egy harmad termés burgonyát szedett és vitt el. A szülői háznál élő János testvér azonnal visszament kocsiján testvére lakásába, s azt káromló szavakkal illette, sőt, midőn a vita köztük hevesebb lett, Péterre kést fogott. A megtámadott testvér, ki állítólag egy ízben édes anyját is megvédte bátyja tetteivel, elkapta testvére kezét, abból a kést kicsavarta, s bátyját megszurta. Sérült azonnal kirohant öcsesé lakásából, s a kerten keresztül menekült, de a szűrés oly mély volt, hogy a beálló vérvetés következtében százötven lépésnyire már lero-gyott. A szomszédok ezt látva, hazaszállították, hol pár perc múlva meghalt. Szivrendítő volt látni a 70 éves öreg, törődött apát, midőn kezeit tördelve jajgatott, hogy két fiam volt, most egy sincs, egyiket eltemetik, másikat rabbá teszik. A szerencsétlen ifjú testvér Péter, midőn megcsendesült a lélekharang azonnal az elöljárósághoz ment, magát fejjelentette, nehogy kétségbeesésből öngyilkos is legyen.

Germanizmus. Fehértemplom városból a mult héten német megkeresés érkezett megyénkhez. Még megérkezése napján visszaküldötték azon felvilágosítással, hogy itt a jegyzőkönyvi nyelv magyar levén, csak ezen nyelven fogadtatnak el a hazai hatóságok megkeresései. — A magyar lovaregylet a „Kincsem“-sorsjegyeket német címzésekkel küldi az állami és megyei tisztviselők nyakára. Ez sem utolsó.

Öngyilkosság. Gutyán József, ószivaci illetőségű cipész legény, hétfőn estefelé a parkban két revolverlövessel kivégezte magát. Hátrahagyott levelében fellelt életét adja tette okául.

Szt.-István napján a szent beszédet s nagy misét Fejér apát-plébános tartotta, dacára annak, hogy jó édes anyja, kin oly gyengéd szeretettel csiggett, ravatalon feküdt. A fenkölt eszméi dacára népszerűen értelmes beszéd alatt nagyokat dobant a magyar szív s húrján végig rezegtek a multak öröm- és gyásznapjai. Dícséret és elismerés azon derék hölgyeknek, akik a magaslatos nemzeti ünnepet szép énekekkel megkoronázták. Lehetetlen ki nem emelnünk a felvilágosult és nemes szerb értelmiség azon szép tényét, hogy a nagymise alatt tömegesen voltak jelen s jöleső bizonyosságát adták annak, hogy a mit egy-két túljúruk mond vagy tesz, azt nem a szerbség teszi. Vajha a nemzet szentjének emléke lassankint közelebb hozza egymáshoz!

Irodalom.

800 magyar népdal zongorára alkalmazva! A „Magyar Dalalbum“-ból, mely a magyar népdalok legnagyobb gyűjteménye, megjelent a IV-ik kötet is a 601—800. számú dallamokkal, zongorára alkalmazva. E népdalgűjtemény sokszorosan felülmúlja az eddig megjelent összes hasonló vállalatok tartalmát, ára pedig oly jutányos, hogy alig teszi a rendes bolti árak 1/10-ed részét, ugyanis: egy egy dallam alig kerül többé 1/2 krajcárnál! Jogosan mondhatjuk tehát, hogy ez a magyar népdalok egyedüli népkiadása. A „Dalalbum“ minden kötetéhez szövegkönyv is adatott ki „Magyar Daltár“ cím alatt, mely az előbbiben megjelent dallamok összes szövegeit és pedig száma nézve több mint 6000 versszakot foglal magában. Magyar népdalaink ezen egyetemes gyűjteménye a külföldön is rendkívüli elterjedésnek örvend, hazánkban pedig minden zenekedvelőnek meg kellene azt szerezni. Az egyetemes magyar népdalgűjtemény ára: „Magyar Dal-Album: I. és II. kötet ára kötetenként fűve 1 frt 20 kr., diszkötésben 2 frt 40 kr., mindkét kötet egy diszkötésbe kötve 4 frt; III. és IV. kötet ára kötetenként fűve 1 frt 80 kr., diszkötésben 2 frt 80 kr., mindkét kötet egy diszkötésbe kötve 4 frt 80 kr. „Magyar Daltár“: I. II. III. és IV. kötet ára kötetenként fűve 80 kr., diszkötésben 1 frt 60 kr.; az I. és II. kötet egy diszkötésbe kötve 2 frt 80 kr., a III. és IV. kötet egy diszkötésbe kötve 2 frt 80 kr. Az egyetemes magyar népdalgűjtemény folytatásos megjelenése egy ideig szünetelni fog, minthogy a következő kötetek anyag-gűjtése, feldolgozása és rendezése időt igényel. Megrendelések legcélszerűbben a „Magyar Dal-Album“ kiadóhivatalához Győrbe intézendők. Különben kaphatók minden rendes hazai és külföldi zeneműkereskedésben is.

A zombori ipariskola.

A cultura terjesztésének itt Zomborban ujabban létesült tényezőjével állunk szemben. Nem lehet könnyűs ránk nézve az, hogy e factor csak imigy-amegy teljesítse feladatát; kell, hogy a hozzáfűzött követelményeknek minden tekintetben eleget tegyen, úgy fog csak biztosítékot nyújtani életvalóságára iránt.

Mult év május hó 8-án jelent meg a vallás- és közoktatásügyi miniszter 14510. számú rendelete, melyben ama elhatározása nyert határozott kifejezést, hogy az országban, egyelőre különösen a nagyobb városokban levő iparos-tanulók tanítását most már minden további halogatás nélkül rendszeresíteni megkezdji, s felhívja rá e város közönségét is, tegyen kimerítő jelentést, az iparos-tanulók oktatására nézve eddig tett intézkedésekről. Ha intézkedés nem történt volna, az iparos-tanulók oktatása érdekében a tárgyalásokat azonnal megkezdje s a város közönsége és az ott lakó ipa-

rosok költségén iskolát állíttasson. Egyben megigéri a miniszter ur ő excellenciája, hogy hajlandó mindenütt, hol a szükség kívánja, a rendelkezésére álló pénzüsszeg erejéig, az ily iskolák segélyezéséhez mérsékelt összeggel hozzájárulni. Nem szorul az ily intézkedés dícsérő elismerésére.

Zombor város közönségének intézkedése ekkor az iparos tanulókat illetőleg igen korlátolt lehetett. Iskolái hitfelekezeti lévén, az iparos tanulók az illető hitfelekezetek ügynevezett vasárnapi iskoláiban részesültek a tanítás áldásaiban. Tette erről a miniszter kívánása szerint a kikötött határidőig — 1882. június 15. — kimerítő jelentést a város közönsége, közgyűléseinek jegyzőkönyveiből nem lehet kienni. Hajlandók vagyunk elfogadni, hogy igen; bár ugyanazon évi dec. 9-én tartott közigazgatási bizottságtól 262. sz. a. Bács-Bodrogh megye és Zombor sz. kir. város főispánja Sándor Béla ő méltósága a közgyűléshez olynemű átiratot intéz: hogy az 1882. évi 14510. miniszteri rendelet meghagyta, hogy már az 1882—83. tanév kezdetén a város közönsége ipariskolát rendezzen be, s mint tudjuk, ez nem történt meg. Az iparos tanulókat iskolai szervezetét két példányban avégből küldi meg a bizottságnak, hogy a szükséges intézkedéseket zonnal megtegye. A 29873. számú miniszteri körrendeletben miniszteri biztosként az iskolák felügyeletével Jágócsi Péterfy József bizott meg. Természetes, hogy a közigazgatási bizottság természetet addig, míg a törvényhatóság a kérdéses iskolát fel nem állítja, miért is megkereste Zombor város közönségét, hogy a tárgyalásokat azonnal megkezdje; az ipartanodai bizottságot azonnal megválassza, mely költségvetését készítse el s azt, ugyintén a létrehozás körüli tervezetet, jóváhagyás végett a törvényhatóságnak mutassa be. Ez úgy annál kevésbé ütközik nehézségekbe, mert az átirás szerint a kiadás 1500 frtra rughat, mit a város és az iparosok közösen vállalnak el s a 14510. számú miniszteri rendeletben mérsékelt összegnyi segély van kilátásban helyezve s az ipartanodai bizottságot a tervezett körüli teendőiben a kir. tanfelügyelői hivatal is támogatni ígérkezik.

Egy hónapnál több idő mulott el, midőn 1883. évi január 20. közgyűlésen a közigazgatási bizottság fenjeltett jelentése tárgyalás alá vétetett s megszívleltetett a miniszter mult évi 23439. számú rendelete, mely szerint mindazon városok, ahol az iparos tanulók száma a százat eléri, a város és az iparosok költségén iparos iskolák állíttassanak fel, igérvén hogy a rendelkezésre álló pénzüsszeg erejéig az ily iskolák segélyezéséhez mérsékelt összeggel járuland. E közgyűlésen az iparos iskola érdekében következő végzés hozatott: A város közönsége áthatva az iparos tanuló számára felállítandó iskolák szükségességéről; tekintve hogy az ilyeneknek az iparosokkal közös felállítása nagy nehézségekbe ütköznék, határozatilag kimondatik, hogy az iparos tanulókat iskoláit a város maga állítja fel, egyben az ipartanodai bizottság tagjainak száma 12-ben állapítatik meg. Az ipartanodai bizottságba tagokul megválasztattak: Fejér Gyula apát-plebános, Vukicsevity Gy. Miklós szerb tanítóképző intézet igazgatója, Frey Vince aranyműves, Szeitrich Károly szerkovács, Eckert Pál bádógos, Mihályi János r. k. iskolaszéki tag, Mayer Ignác asztalos, Pataj Armin orvos, izr. iskolaszéki elnök, Petrovits Döme szerb tanítóképző intézet tanára, Bikár Kuzmán asztalos, Jezdimirovits Lyubomir aranyműves, Klemen Miklós rézműves. Eme határozatáról a nevezett tagokat végzésileg értesítette s egyben meghagyta ezeknek, hogy az iparos tanuló iskolai szervezete IV. 15. §-a értelmében tegyenek. E határozatát fölterjesztette a vallás és közokt. miniszternek február 12-én.

Az ipartanodai bizottság időközben január 28-án alakuló gyűlését tartotta. A közgyűlés által megválasztott tagok mind megjelentek erre, mit a polgármester megnyitván Fejér Gyula apát-plebános indítványára Mihályi János Bács-Bodrogh megye főügyésze elnöké, Petrovits Döme jegyzővé megválasztatott. A bizottság hozzálátott most teendőinek buzgó elvégzéséhez. Elnöke, a cultur ügyek fáradhatatlan harcosa, a többnél többet merészelt. Az 1883. tanévből mikorra meg kellett volna az ipariskolának nyílni a miniszteri rendelet szerint már hat hónap mulott el. Ezt kívánta pótolni s vele értett a bizottság, mely terjedelmes jelentését, a szervezetet s költségvetését már február 25-én tartott gyűlésből betérjeszti a törvényhatóságnak, mely azt elfogadja egészen s még né melyekkel megtoldja s március 7-én tartott gyűléséből megkeresi a kir. tanfelügyelőséget, hogy fenti határozatait a miniszteriumnak fölterjessze. Az ipartanodai bizottság elfogadott jelentése s a közgyűlésnek ebből kifolyó határozata szerint még az 1883. tanévre az első ipar osztály megnyitattik, három előkészítő osztálylyal. Az iparos tanoncokhoz a kereskedő tanoncok is szorítottassanak az iskolára. A tanítással megbízotnak Kovacsits Jenő és Malesevics Miklós zombori állami főgymnasiumi tanárok, Czinkler Gyula, Janch Ferenc, Jung Ignác, Konyovits István, Lukits Béla és Temunovits Tamás elemi tanítók; a hittan tanítására az illető vallásfelekezetek részéről Batori János r. k. hit-elemző, Borgyoski Mladen gk. plebános helyettes küldetett ki; az iskola igazgatására Radics György főgymnasiumi igazgató kéretett fel, kit akadályoztatása esetén Bergmann Ágost főgymnasiumi tanár helyettesít. A költségvetés ápril, május, június hónapokra 800 frtban állapított meg.

Az ipariskola ekép meg volt s mivel Zichy Jenő gróf március hó első napjaiban az — ipariskolákat szervező körútján — Zomborba érkezett, a tért itt annyira megmunkálva, elkészítve találta, hogy egyéb teendője épen nem maradt, mint megtenni ama nemes ígérteit, hogy Zombor is azon helyek közé soroztatik, melyeket segélyeztetni fog.

(Folyt. köv.)

Honvédségi önkénteseknek.

Ismeretes, hogy a f. évi 35. t. c. szerint a közös hadsereg tartalékából áthelyezett egy éves önkéntesek iránt minő várakozást táplál az ország és a kormány. Azt várják el, hogy aki

csak értelmiségi ember s megteheti, mind a maga, mind a haza érdekében iparkodjék magát tartalékos tisztté minősíttetni.

Erre vonatkozólag a honvédelmi miniszterium a napokban rendeleti úton a következőleg intézkedett:

1. Az évi rendes áthelyezési időszakokban vagy a folyó évi XXXV. törvények alapján kivételesen idő előtt azaz a folyó évi június végével a magy. kir. honvédséghez áthelyezett volt egyévi önkéntesek, a mennyiben még hátralevő szolgálati kötelezettségüket a törvények és az ezek alapján kiadott szabályok szerint a honvédségnél tartoznak teljesíteni, az áthelyezést követő legközelebbi őszi fegyvergyakorlatra beidőzendők, és ez alkalommal való alkalmasságuk tekintetében kipróbálандók.

Ez által a tisztikarnak is alkalma nyilik arra, hogy az előléptési szabályzat 12. pontja értelmében adandó nyilatkozatra vonatkozólag az illető egyének jelleme és társadalmi miveltésége felett tájékozást szerezzon és véleményt adhasson.

Ezen gyakorlati kipróbáltatás eredménye a további eljárásra, és különösen az alábbi kedvezmények elnyerhetésére nézve mérvadó.

2. A gyakorlati kipróbáltatásnál alkalmasoknak talált voít egyévi önkéntesek előjegyzésbe vétetnek és ez előjegyzés alapján az alább felsorolандó kedvezmények megismertetése és megmagyarázása mellett a szabadságot állományu honvédtisztú vizsga illetőleg pótvizsga letételére felszólítандók; melyre az illetők vagy magán úton előkészülhetnek, vagy a 3. pont szerint e célra életbe léptetendő tanfolyamban vehetnek részt.

3. Azok számára, kik a vizsgára magán úton kívánának előkészülni és a szabadságot állományu tisztú vizsga letételére jelentkeznek, összel és a szükséghez képest tavasszal is a Ludovika akadémiában Budapesten, a lovassági volt egyévi önkéntesek részére pedig a központi lovas iskolában Jászberényben, vizsga bizottságok állíttatnak össze, mely bizottságok a jelentkezőknek elméleti megvizsgálását eszközölik.

A vizsgák napjai általam meghatározatni és jó eleve mindenkor közöltetni fognak.

Azon jelentkezők részére, kik a vizsgára való alaposabb előkészülés által az eredményt jobban biztosítani és e célból a jelzett tanfolyamot hallgatni kívánják, számukhoz képest a kerületi, esetleg a dandár parancsnokságok székhelyén is (a lovassághoz tartozók számára Jászberényben) a folyó év őszen és esetleg a jövő években is, két havi ismétlő tanfolyamok fognak felállíttatni, melyekben az illetők nemcsak elméletileg, hanem gyakorlatilag is oktattatni, illetőleg a vizsgára előkészíttetni fognak.

A tanfolyam levégtével a szabadságot állományu honvéd tisztú vizsgát és pedig a gyalogsághoz tartozó egyévi önkéntesek a Ludovika akadémiában, a lovasságbeliek a jászberényi központi lovas iskolában összeállított bizottság előtt teszik le.

4. A szabadságot állományu tisztú vizsga terjedelme ugyanaz, mint a cs. és kir. közös hadseregben az egyévi önkéntesek kiképzetésére, illetőleg a tartalék tisztú vizsga letételére nézve van meghatározva, mely alapon az ismétlő tanfolyam tanterve is meg fog határozatni.

5. Azon volt egyévi önkénteseknek, kik a cs. és kir. közös hadseregben a tartalék tisztú vizsgán egyes tantárgyakból nem feleltek meg, a vizsgának csak az illető tantárgyakból való ismételtetése megengedtetik, azon esetre, ha a többi katonai tantárgyakban a közös hadseregben letett vizsga alkalmával nyert osztályozásuk és általános gyakorlati alkalmazhatóságuk őket a szabadságot állományu tisztú vizsgára való kinevezésre alkalmasnak bizonyítja; minélfogva az ily kedvezmény mindig csak a többi tantárgyakból nyert osztályzat és az őszi gyakorlaton mutatott alkalmazhatóság alapján fog odaítéltetni.

6. Azon volt egyévi önkéntesek, ki a szabadságot állományu honvéd tisztú vizsgát a fentebbiekhez képest, akár a tanfolyam hallgatása után, akár a nélkül jó sikerrel letették, ha az „Előléptési szabályzat” 12. pontja szerint a tisztikar által adandó nyilatkozat őket arra érdemeseknek jelzi és leendő rangjuknak megfelelő polgári állást vagy jövedelmet kimutatni képesek, a fennálló szükséghez képest azonnal szabadságot állományu hadapród tiszthelyzetesekké, mozgósítás esetén pedig szintén a szükséghez képest tisztökké fognak kineveztetni.

7. A tanfolyamban tényleg résztvevők rendi fokozatuknak megfelelő kincstári ellátásban részesülnek, s a mennyiben magán szállásban lakni óhajtanak, a lakatanyai elszállásolásra kényszerítve nem iesznek.

8. A szabadságot állományu honvéd hadnaggyá történt kinevezés után, ha a kinevezettek magukat arra kötelezik, miszerint törvénytiszabta szolgálati idejükön túl legalább még két évig tovább szolgálnak, illetőleg a honvédség szabadságot állományában megmaradnak, a kincstár által a közös hadsereg tartalékából a honvédséghez áthelyezett tiszték számára rendezesített egyenruházati átalányban és ugyanazon feltételek mellett részesíthetők.

(Folyt. köv.)

Hasznos tudni valók.

A melegség ellen. A „Pr. Ll.” azt ajánlja, hogy a meleg szobába fénymáz nélküli bádgedényit jéggel töltünk meg, s akaszszuk egészen a szoba padolatá alá. A jég körül a levegő lehülvén, az áthült légréteg le száll a szobába s helyébe ismét meleg levegő nyomul a jég fölé; ez ismét lehül s ismét lefelé húzódik súlyánál fogva, s helyébe ismét meleg levegő nyomul. Egy-két óra lefolyása alatt az egész szoba hőmérséke pompásan meghül, s a szoba meleg napokon kellemes tartózkodásu lesz.

A földi balháról egy öreg német kertész azt írja a „Gart. Mag.” lapban, hogy azok a zsályát ki nem állhatják. Oly növényekről, a melyek közelében zsályá van, a balhák csakhamar eltakarodnak. Ha ez igaz, akkor földi balhák ellen nem lehet rossz a zsályafőzetel való öntözés is. Jó lesz vele kísérletet tenni.

NYILTTÉR.)

Nyilatkozat.

A „Bácska” f. évi 31-ik számában egy kis közlemény jelent meg a rigicai repedezett templom mérnöki szemléje felől, melyben 35 év óta jóhírű becsületes nevem után az jegyeztetik meg, hogy „sajnos, minden ellenőrzés és részletes műszaki terv nélkül fignatosítottam 4—5 év előtt a templom reparációját.”

Igaz, hogy nem volt ellenőrzés; ha ez sajnos, akkor azok rovadók meg érte, akik azt segélyemre és könnyebbségemre, meg az ügy biztosítására mellém adni elmulasztották.

Különbön is további önmentegéstől fölment a szemlérl irt azon tény, hogy „a templom alapzata csak 4 láb és agyagos futó homokon nyugszik”; mert aki fejre nem esett, az tudhatja, hogy agyagos homokon négy lábas fundamentommal épült templomra akár milyen szilárd torony és tető alkalmaztatik, az csak addig tart, míg a rossz alapnak inogni nem tetszik.

Ennyit a netáni félreértések és saját jóhírnevem érdekében szükségesnek tartottam válaszolni; egyebekben vállalataim szoliditása iránt a megyében lakó mérnök és számos munkaadó uraságtól akárki tájékozhatja magát.

Filipován, 1883. aug. 20.

Holtzinger János.

Tudomásomra jutott, hogy a „Bácska” 46. számának nyiltterében „Nyilt kérdések a szántovai szolgabíró urhoz” című és „Több segédjegyző” aláírással megjelent interpelláció szerzőjéül engem gyanítanak.

Tartozom az igazságnak és magamnak azon határozott kijelentéssel, hogy én a jelzett interpellációt sem nem irtam, sem alá nem irtam, sőt annak eredetéről sem tudok semmit. Az ügy érdeméről szólni nem tarthatnám magamat illetékesnek, mert az egészlől edes keveset tudok. Meglepett azonban az aláírás mindenetre, mint szomszédot; ép azért alapos gyanum van, hogy az a „Több segédjegyző” vajmi aprócska „Több” lehet, midőn a szomszédok is csak az újságból olvassák ezt a rigicai nagy újságot.

Kiváló tisztelettel.

Katymáron, 1883. aug. 14-én.

Fölker József,
jegyző.

(Érdekes divat lenne, ha aláírás nélkül közölt cikkek, akik nem irták, mind sorban nyilatkoznának. Ez az első és utolsó „nem irtam” nyilatkozat, melyet a privat indokolásra tekintettel s azért, hogy a mondottakat elmondhassuk, kivételkép közlünk.)

Házassági ajánlat.

Egy 27 éves fiatal ember, ki alsó bácskában N. N. községben megválasztott aljegyző, nő-ismeretség hiányában ily úton szándékozik nősülni.

Évi jövedelme 6—700 frt. Felkéretnek tehát azon hölgyek, kik kis notáriusnék akarnak lenni, leveleiket arcképpel ellátva post-restante »Komoly« cím alatt Bács m. városába címezzék. Feltételek: 16—20 év; házas nevelésű s mintegy 6—8000 frttal birjon, miután nekem is 4—5000 frt örökség kilátásba helyeztetett. Minden vallásbeli hölgy — kivéve zsidó nem fogadtatik el. Zombori és bajai hölgyek előnyben részesülnek. A szigorú titoktartást lovagias kötelességemnek ismerem. Nem tetszés esetén az arckép vissza küldetik. 3—1

71 és 72. sz.
vh. 1883.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a palánkai kir. járásbírótság 1883. évi 2249 és 2250. ex 1883. számú végzése által Berzenkovics férj. Knezevics Anna és Berzenkovics férj. Andries Magdolna végrehajtatók javára, Berzenkovics József novoszolói lakos ellen 66 frt 66²/₃ kr. tőke, után 1875. és 1876. év november hó első napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 71 frt 20 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felül foglalt és 305 frtra becsült szarvarmarha és lovakból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a palánkai kir. járásbírótság 1883. évi 2268 és 2269/1883. számú kiküldést rendelő végzése folytán Novoszolon alperes lakásán leendő eszközölésére 1883-ik évi augusztus hó 25-ik napjának dél-eltől 8 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozők ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak. A netalán elsőbbségi igénylők pedig felhivatnak, hogy jogaikat az előbb idézett t. cz. 111. és 112. §. szabályán érvényesítsék.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108 §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Palánkán, 1883. évi augusztus hó 16-án.

Haba István,
kir. bir. végrehajtó.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

1369.
1883.

Árlejtési hirdetmény.

Alulírott község előjárósága részéről a közírók tétetik, miszerint a Nemes-Militicsi templom régi tornyának lebontása és annak újból való felállítására vonatkozó községi képviselők által hozott és a tek. megyei törvényhatósághoz jóváhagyás végett beterjesztett határozata, a tek. megyei alispán úr által, a megyei közgyűlésnek utólagos jóváhagyása reményében 13279 ex 1883. számú végzésével jóváhagyatott.

Miért is a régi torony süvegének lebontása és annak újból történendő felállításához szükséges összes anyagok és az építési munkálatok biztosítása iránt Nemes-Militicsi község házában f. évi augusztus hó 26-án d. u. 3 órakor a község előjárósága által árlejtés fog tartatni.

Vállalkozni szándékozik a fent kitűzött árlejtéshez azon figyelemzettel hivatnak meg, hogy tartoznak az árlejtés megkezdése előtt, a kikáltási ár 10%-át óvadéknak letenni.

A tek. megyei alispán úr által f. hó 4-én 13279 ex 1883. szám alatt jóváhagyott építési terv és költségvetés, valamint a községi képviselő testület által megállapított árlejtési feltételek a község házában a jegyzői irodában mindenkor megtekinthetők.

Kelt Nemes-Militicsen, 1883. augusztus hó 14-én.

Kaich József, jegyző. **Ivánkovich Fülöp,** kapitány.

Hirdetmény.

Kulpin község előjárósága által ezennel közírók tétetik, miszerint Kulpin község határában az 1883. évi XX. t. c. értelmében gyakorolható vadászati jog, 1883. évi szeptember hó 2-től hat évre, vagyis 1889. évi szeptember hó 2-án terjedő időszakra — folyó év szeptember hó 2-án d. u. 3 órakor a község házában tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni. — Az árverési feltételek a községi irodában a hivatalos órák alatt bárki által is betekintheők.

Kulpin, 1883. augusztus hó 12-én.

Lehotszky János s. k., jegyző. **Nongrádi s. k.,** bíró.

A legjobb
szivarka-papir
LE HOUBLON
francia gyártmány.
Utánzástól óvunk.

Ezen szivarka-papir csak akkor valódi, ha minden egyes papíron e bélyeg **LE HOUBLON**, és minden egyes carton az alóli óvjegy és aláírással van ellátva.

Cawley & Henry
Propriété du Brevet
CAWLEY & HENRY, alleinige Fabrikanten, PARIS
Soleils Fabricants brevetés des Marques:
PAPIER ANANAS Couleur Malt
LE DRAPEAU NATIONAL Blanc ou Malt
Qualité supérieure

22-12

Nincs többé buza-üszög!

DUPUY N.-féle magcsávázó szere

biztos hatást gyakorol gazdáknak, ha terményeiket **buzát, árpát, zabot** üszöktől menten akarják learatni, ezen kitűnő övszer **kitűntetett és ajánlatott** előkelő gazdák által.

Egy csomag 200 liter vetőmag pácolására 30 kr.
Egy csomag 100 liter vetőmag pácolására 15 kr.

Minden csomag védjeggyel van ellátva, és kérésre csakis **nevem és védjeggyel ellátott** készítményt kérem. — Minden további tudakozódásokat ingyen és bérmentve eszközöl.

Dupuy N.,
Chemikali-Laboratorium, Bécs, Windmühlgasse 33.
Raktárak Zomborban: Falcione Gusztáv, Hrabovszky és Sztrilich, és Heindlhofer Róbert uraknál.

Budapesti társas polgári és kereskedelmi iskola (előbb HAMPEL ANTAL)

Budapest, V. Nagy korona-utca 13. szám.

Ezen tanoda, melyet ezelőtt 50 évvel Hampel Antal ur alapított, és mi azt már 17 év óta fennálló tanodánkkal egyesítettük — minden törekvésünk oda irányul, hogy elődjünk jó hírnevét megőrizzük, a reánk bízott növendékeket alaposan képzett egyénekké neveljük. Hogy kitűzött célunkat biztosan elérjük, iparkodunk ismert jeles tanárok alkalmazása által kitűzött célunkat biztosítani. Tanodánkkal tap- és nevelő-intézet is van egybekötve, melyben a növendékek teljes ellátáson kívül szeretetteljes bánásmódban részesülnek és tanulmányaikban gondos felügyelet alatt állanak. Tanítványainkat az egyéves önkentési vizsgálat letételére előkészítjük. Értesítőt kívánatra ingyen küldünk. Beiratások a jövő 1883/4-ik tanévre augusztus 27-én veszik kezdetüket.

Az igazgatóság:

4-3. Prasser József igazgató. Gross Gyula.

Szeplő, foltok, pörösenések és a bőr minden tisztátalansága ellen a legbiztosabb szer a **Benzoë-Crème**,

mely egyttal a bőrt finomítja és puhítja. Egy tégely 1 frt 20 kr. használati utasítással együtt. Kapható: Szabadkán MILASSIN ILLÉS gyógyszerárban.

Ugyanott kapható:

Keleti mosdó, biztos szer könnyebb bőrküritések, arc-vörösség, bőrhámítás stb. ellen. Egy üveg ára 1 frt 50 kr.

China hajszesz, vörös. Megakadályozza a hajhullást, tisztán tartja a fejbőrt, elősegíti a hajnövést s a hajnak fényt ad. Egy üveg ára 1 frt.

Lyoni rispor, a legfinomabb hölgy por, melynek használata meg nem látszik s az arcnak finomságot és fehérséget ad. Egy doboz 60 kr és 1 frt 20 kr.

Chinai hajfestő, fekete. Haj, szakál és bajusz festésére. Használati utasítással 2 frt.

Dr. Spitzer-féle szeplő pomádé. Egy tégely 50 kr.

7. számhoz.
egyházzé. 1883.

Árlejtési hirdetmény.

Folyó évi szeptember hó 10-én délelőtti 10 órakor Zomborban a r. k. egyházpénztár helyiségében a rom. kath. elemi iskola felépítésére — zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni, az építési munkálatok biztosítására oszt. ért. 44,578 frt 92 kr. lón költségvetésileg előirányozva.

Az ezen építési munkálatokra vonatkozó terv, előméret és költségvetés, ugy az építési feltételek Zombor város rom. kath. templompénztári helyiségében a hivatalos órákban betekintheők.

A versenyezni kívánók felhivatnak, miszerint kellően lepecsételt és az egész költségvetési összeg 5%-át kitevő bántépénzzel ellátott írásbeli ajánlatokat a fentjelzett határideig alulírott mint egyházzé. elnöknek — esetleg távollétében Purman Alajos egyházzé. pénztárnoknál nyujtsák be, vagy postán küldjék be.

Az ajánlatban azon elengedés, mellyel az ajánlattevő vállalkozni hajlandó, számokkal és betűkkel kifejezett százalékokban határozottan és világosan kiteendő, — ugy szintén kifejezendő az is, miszerint a vállalkozni akaró az építési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti.

Kelt Zomborban, 1883. évi július hó 29-én tartott r. k. iskolaépítési választmányi ülésben.

Hoffmann Mihály s. k.,

3-2 polgármester, mint egyházzé. elnök.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb Asztali-és üdítő ital,
kitűnő hatásának bizonyult köhögésnél, gége bajknál,
gyomor-és hólyag hurutnál.
ÉDECSEK (az emésztés elősegítésére).
Mattoni Henrik, Karisbadban (Csehország).

Kereskedelmi s más iskolai tanulókat
elvállal illő feltételek mellett, tisztességes és gondos felügyeletbe

Gróf Vilmos,
városi keresk. isk. tanár
Baján.

Zene-, francia nyelv- és gyorsírás tanulásra a városban kedvező alkalom kínálkozik.

L E T Z E R E L.

kir. udvari fényképész

SZEGEDEN, a HOFFER-féle házban.

Elfogad megrendeléseket

életnagyságú arcképekre, olajfestékben,

melyeket a beküldött fényképről — a legkisebb alak után is — készít.

E képek olóságuk és tartóságuk miatt minden családnak ajánlatnak.